

פ ר ט י כ ל ס ס י"ח/2

מליבת ועדת הכנסת שהתקיימה ביום ג'
כ"ח באדר תש"י (14.3.50) בשעה 8.30

נוכחים:

חברי הועדה:

- י. אדרס - היו"ר
- פ. אילנית
- ד. בר-רב-הא
- א. בהיר (במקום פ. גרבוסקי)
- י. ברץ
- א. גדינברג
- ש. דיין (במקום ע. סימון)
- י. גיל
- צ. יהודה
- ש. כץ
- ח. כהן-מגור
- א. סוזר
- ס. נורוק
- א. רוזאל-נאור
- י. קופני
- א. שפטל
- י. שחנזית
- א. ציזלינג

סוזניס:

- י. שפרינצק - יו"ד הכנסת
- א. צידון - סגן מזכיר הכנסת
- ח. לרנר - מזכיר יו"ד הכנסת

גב' הנמן - מספרד המספטים

בזכות דעה
סייעות:

ג. ילין-סוז

נעדרים:

חברי הועדה:

- י. פ-יהודה
- א. טובי (במקום ש. סיקוניס)
- ס. יעד
- פ. בן-עמ
- י. סרלין
- ז. גלוסקא (בזכות דעה סייעות)

- ס ד ר פ ה י ר ס: (א) חוק יום העצמאות - תיקון.
- (ב) גמר הויכוח בענין החנוך.
- (ג) המיעוט הערבי בפדינה.

היו"ר י. ברוך: אנו נפסיק את הישיבה היום בשעה 9.30 כדי שנוכל להשתתף בהלווייתו של ציר ישראל בלונדון מרדכי עליאש ז"ל. אנו נשתדל לחדש את הישיבה סחר.

כמע"ף ראשון בסדר-היום עומד:

חוק יום העצמאות - תיקון. (א)

בטליאת הכנסת הוסבר היטב מהו התיקון, וברצוני להזכיר לחברי הועדה את הערתו של חבר הכנסת בניחובסקי שהציע בטקום לוחות את יום העצמאות ליום א' (לפי הצעת הממשלה) - להקדים את יום העצמאות שיחול בשבת, ליום חמשי בשבוע שלפני שבת זו.

א. סוזר: אני חושב שאין צורך לנסק באריכות את ההצעה

הזו. דחוי החגיגות נעשה כדי לא לחלל את השבת.

אולם פה סבורני שאם החגיגות תתקיימנה ביום א' - מטילא יחללו את השבת בגלל ההכנסת לחגיגות. ולכן אני תומך בהצעתו של סר בניחובסקי להקדים הפעם את חגיגות יום העצמאות ליום ה'.

נימוק אחר הוא: ביום העצמאות מכריזים על

שבתון, יוצא איפא שיהיו שני ימים (שבת ויום-העצמאות) שבהם ישבתו מעבודה. ישנם שרותים, כגון: נמל, דואר זכו' - שאי אפשר להשביחם למשך יומיים וגם לא רצוי.

י. ברוך - היו"ר: אני מתנגד להצעתו של סר בניחובסקי:

בדרך כלל, אין זה נהוג, וזוהי גם הרגשה לא

טובה לחוג יום, יומיים לפני שהוא חל באמת.

כן אינני רואה כל סבה לבטל את החגיגות

ביום א' בגלל הנימוק של חילול שבת. השנה יחול פסח במוצאי שבת, ולא דחו אותו מתוך נימוק שאולי עקרות הבית תחללנה את השבת לרגלי ההכנות לסדר. אני מציע לכן שהצעת החוק, כפי שהוצעה ע"י הממשלה, תשאר.

ה צ ב ה

בעד הצעת החוק כפי שהוצעה ע"י הממשלה - 7
בעד הצעת מזר-בניחובסקי - 4

הצעת הממשלה התקבלה.

המתייגות - ל. א. סוזר.

היו"ר י. הררי: יכולה להתעורר בעיה ביחס למונח "יוחג".

האם הכוונה היא שביום העצמאות תושבת כל

מלאכה, או שרק החגיגות תחולנה באותו יום ?

מר א. צידון:
סגן מזכיר הכנסת.

לפי החוק, ראש הממשלה רשאי להכריז על יום

זה כיום ביטול מלאכה.

י. הררי - היו"ר:

טעין ב' בסדר היום הוא:

(ב) גמר הריכוז בענין החגוג.

אנש אייביים לפייים את הויכוה בענין זה

שהקייים בישיבה הקודמת. בהתאם להחלטה הסופית שהתקיימה בישיבה

סיום ? לא. ז. סוכס, כי ההצעה בענין זה תהקייים היום.

י. קוטווי:

שאלה: מה הן בגדר "חוקים" לפי הויכוה הזה ?

מה הן ההצעות שישנן כעת על השולחן ?

היו"ר י. הררי: ישנן כמה אפשרויות :

1. יכולה להיות דעה שכל מי שמציע הצעה תוך כדי

דיון - אין לפתוח בדיון על ההצעה שלו.

2. יכולה להיות דעה שכל הצעה הטובאת תוך כדי

דיון על בעיה מסויימת בכנסת - רשאי כל חבר להציע הצעות, ואחרי כן

יש לקייים הצנעה במליאה, כנגד זה טענו חברים אחדים שיכל להיות מצב

סוזר שהנואם האחרון מצ בויכוה יכניס מתאום הצעת חוק שאיש לא התווכח

עליה.

3. ישנה אפשרות שלישיית, שבשעה שעל סדר יומה של

הכנסת עומד לדיון ענין מסויימ, הרי חבר הרוצה להציע הצעת חוק, או

תיקון לגבי הדיון הזה, צריך להביא על שולחן הכנסת את הצעתו עוד בטרם

התחיל הדיון הכללי, וכל חבר יכול להביע את דעתו. אגב, זוהי גם הצעת

בסקרה שלנו, אם יחליטו שכל הדיון איננו דיון ושהוא צריך להגמר

ב"תיקו" - הרי לפי שיש הצעות, יוכל להביא אותן לחוד.

ישנה גם אפשרות אחרת, ובסקרה זה נוגעת פאד לענין

שלנו, שיחשבו לקריאה ראשונה רק אותם הדברים שהועמדו לשיקול בטרם

הובאו לויכוח. במקרה זה של החוק שלי שהונח על השולחן בטרם שיו"ר הכנסת התחיל לדבר, זאת-אומרת שהיתה עוד שהות לכל החברים בכנסת לעיין בו ולהשיב עלינו, הרי איש לא יוכל ^{מלי} שהחוק לא היה סוגח על השולחן.

נוסף לכל אלה עומדת בפנינו הבעיה באם עניין זה מספיק תקדים, או לא. ואני מוכן לשמוע את דעת החברים בעניין זה.

א. ציזלינג: אני סובר שאנו איננו צריכים להכביד על עצמנו יותר מאשר כל חבר כנסת יכל להכביד על הכנסת.

אולם שהכנסת תכביד על עצמה - זה כבר יותר מדי.

אנני מספלים כעת ביחס לבעיה של תקדים או לא

תקדים לגבי עניין שעורר את הצבור והתקורר בכנסת פעמים אחדות, והוחלט עליו שיכנס לסדר-היום, אם נחליט היום שאין אפשרות לקבל הצעות חוק חדשות, הרי בכל יום ויום יבוא מישהו ויעלה כמה וכמה סעיפים לסדר-היום של ישיבת הכנסת. הוא יוכל להביא את הצעתו בתוך סעיפים אחדים לסדר היום. אני מכניס פה 7 סעיפים לסדר-היום, מר הריי יכניס 2-3 סעיפים לסדר היום, הגב' רוזיאל תכניס סעיפים לסדר היום, ולא יהיה סוף לדבר. אם תהיינה הצעות להארכה - יצביעו אותן במליאה בעד או נגד. אולם מה בגדר "חוק" - אנו נחשוב את הדבר כאילו היתה זו קריאה ראשונה ותהיה לכל אחד האפשרות להביע את דעתו בעניין זה, וכל חבר כנסת יוכל לשלוח הפתיגות ביחס להצעת החוק המוצעת.

מסוים כן אני סובר שאין כל הגיון ליצור לעצמנו

קשיים לאחר שיהיה בירור מסוים בעניין זה.

בעניין תקדים: אני מציע שעניין זה ישמש תקדים

לגבי מקרים דומים, ואם נחליט שהמקרה איננו דומה או שאנו משתמשים בתקדים זה שלא באופן הנכון, אזי ועדת הכנסת תדחה את זאת. אם הכנסת תחליט שאין זו קריאה ראשונה - היא יכולה להחליט שהיא סורידה את ההצעה מסדר-היום וסחזירה את ההצעה לסעיף.

י. גילג: ההצעה של יו"ר הועדה מר הררי, חושבני שאין לה

מקום מסבה פשוטה. אם אנו נגיד עכשיו שמכיון

שלא הכניסו הצעה עשרים וארבע שעות לפני הוועדה, כפי שהציע מר הררי, הרי יוצא מבחינה פורמלית לגבי הוועדה הזו שאין לו ערך חוקי, וכל ההצעות תפולנה. לדעתי אסור לנו לקבל החלטה כזאת, ואני מציע לתת אפשרות להצביע

ועדת הכנסת
14.3.50

על כל הצעה שתוצע בכנסת.

י. שמחוני: שאלה: מה מונע מאת הכנסת בתום הוכוח

הזה להצביע כל מיני הצעות, ולהחליט

אם היא מעבירה אותן לוועדה, או שאינה מעבירה?

א. בהיר: אני טקבל את הסברתו של החבר ציזלינג

בסוף דבריו. זאת אופרת שאם תהיינה שמונה

או תשע הצעות, בגטר הישיבה יצביעו על כל הצעה, והכנסת תחליט אם היא

מעבירה אותה לוועדה, או לא. אם תתקבל החלטה שמעבירים את ההצעה לוועדה

זאת אופרת שהדיון בכנסת צריך להתקבל כקריאה ראשונה, כפי שאנו עושים

זאת לגבי הצעות שונות שעל סדר היום, ואחר כך סחליטים להעביר אותן

לוועדה או לא להעבירן. אותן ההצעות שהכנסת תחליט להעבירן לוועדה, הוכוח

ייחשב כוכוח על קריאה ראשונה.

פ. מילני: ביחס לנקודה זו של חוק או לא חוק, זאת אפשר

לברר מתוך המסקנות של הוכוח בכנסת. מיעה

אחת יכולה להציע הצעת חוק, ומיעה שניה יכולה להציע הערכה צנורית.

היו"ר, י. הררי: אני סבין שאפשר לסכם את הוכוח הזה כך:

ההצעות שתובאנה בפני הכנסת, הכנסת רשאית

להצביע עליהן, וכמוכן לעשות בהן כטוב בעיניה. היא יכולה לקבל אותן

או לדחות אותן, או להחליט שחלק מהן יש להעביר לוועדה, או שהיא יכולה

להחליט לגבי הצעות אחרות, שיש להסיר אותן בכלל מעל הפרק.

השאלה היא אם ההחלטה שאנו מקבלים עכשיו,

תשמש תקדים לעתיד, או שלגבי העתיד אצטרך להחליט ועדת המטונה לעניני

תקנון?

א. ציזלינג: אני אומר כך, שאם ועדת המטונה תקבל הצעה

אחרת, הרי החלטה זאת לא תשמש כתור תקדים.

זאת אופרת שכל זמן שאין החלטה אחרת, החלטה שלנו תשמש כרגע תקדים למקרים

דומים.

טל.

יור הכנסת, י. שפרינצק: אינני יודע מה הוא תקדים או לא תקדים, ולגבי איזה מקרה יהיה זה תקדים או לא, יש לברר את הדבר באופן סופי.

היור, י. הררי: התקדים הוא שבעת הופוח, או הודעה של שר, רשאית כל סיעה להכניס תוספת לזכרון, או כל הצעה של תיקון.

אפשר לנסח זאת בצורה הנאה בדיון כללי, או כשעה שיש הצהרה, כל סיעה רשאית להכניס הצעת חוק, או לתקן.

י. קוטובי: אני מציע שלא נקבל זאת כתקדים.

א. חמא: א. ציזלינג: אני חוזר על הצעתי, שאנו נקבל זאת כתקדים, כל זמן שלא תהיה החלטה אחרת, לגבי מקרים דומים. אם וכנסת תחליט שהמקרים אינם דומים, היא תדחה את ההצעה, ואם המציע יחשוב שזה כן מקרה דומה, הוא יצטרך לפנות לוועדת הכנסת כדי לברר זאת.

היור, י. הררי: אני מעמיד להצבעה שתי הצעות: 1) הצעתו של א. ציזלינג, שמקרה זה ישמש תקדים לגבי מקרים דומים, כל זמן שלא תהיה החלטה אחרת. 2) הצעתו של י. קוטובי, שענין זה לא ישמש תקדים, אלא יש להעבירו לוועדת התקנון, שהיא תחליט בדבר ותמצא את הפרוצדורה הנכונה, ועד אז אין שום תקדים.

ה צ ב ע ה:

בעד הצעתו של א. ציזלינג - 5

בעד תחלטה הצעה להעביר את הבעיה לוועדת משנה לתקנון - 12

הוחלט: להעביר את הדיון בשאלה זו לוועדת משנה לענייני תקנון.

היור, י. הררי: אני מציע שוועדת המשנה לענייני תקנון תעשה כל טאמזיה בנקודה זו, היות ויכול להיות מקרה דומה בכל רגע בעת הדיונים בכנסת. ואנו צריכים לדעת מה המצב

היו"ר י. הררי:

הסעיף השלישי בסדר היום הוא:

בעית המיעוט הערבי במדינה. הכנסת העכירה

אלינו את הענין, על מנת שנחליט לאיזו ועדה יש להעביר את הדיון והבידור בשאלה זו.

בסליאת הכנסת היו שלש הצעות:

- (1) להעביר את הדיון לוועדת הפנים.
- (2) להעביר את הדיון לוועדה לעניני חוץ ובטחון.
- (3) לבחור לוועדה משותפת של ועדת הפנים וועדת חוץ ובטחון.

אלה שרצו להעביר את הענין לוועדה לעניני פנים טענו שמאחר שמשרד המיעוטים בוטל, הועברו כל עניני המיעוטים למשרד הפנים. אולם לאחר שעיניתי בטכנו-יטת ועדת הפנים, ראיתי שבין יתר הסכוי'ות שיש לה, היא צריכה לדון גם בעדות של יהודים ולא יהודים. האם יש-אולם אני הייתי מסליץ להעביר את הדיון הזה לוועדת חוץ ובטחון.

א. מזור: אני מציע שהענין יועבר לוועדה משותפת של

ועדת חוקה וועדת הפנים.

אנו נוכחים לדעת, שכיום ישנן כמה ועדות

משותפות המבררות בעיות די רציניות וגם חוקים

די רציניים, ולדעתי הדיון המשותף הזה מביא תועלת רבה. למשל: ועדת הכספים וועדת הכלכלה דנים בחוק לעירוד השקעות הון. אני ח'ם מציע איפוא שבנין זה תהיה ועדה משותפת של ועדת החוקה וועדת הפנים.

י. הררי: אני מסליץ על ועדת חוץ ובטחון. אין אף אחד

בבית הזה שחושב שיכולה להיות הפליה בין יהודים

לבין ערבים בסודינה. אולם בעיה ארבים היא בעיה בטחוני'ת, אמנם זמני'ת,

אבל כל זמן שהבעיה עומדת בעינה, וכל זמן שלא הגענו להסדר עם המדינות

הערביות, יתכן שיכולים להיות כאן שיקולים שונים ביחס לבעיות בטחוני'ות.

לכן אני מסליץ להעביר את הענין לוועדת חוץ ובטחון. יתכן אפילו שמתוך

שיקולים בטחוני'ים נצטרך להתיחס למיעוט הערבי הרבה יותר טוב מאשר אנו

מתיחסים לרוב בפדינה. כל הבעיה הזאת היא בעיה בטחוני'ת הקשורה עם פדינות

חוץ ולדעתי זוהי הועדה המתאימה ביותר לדיון בבעית המיעוט בערבי.

א. ציזלינג: אינני יודע מדוע מציגים את בעיית הערבים כבעיה מיוחדת שזקוקה דוקא לדיון בוועדת חוץ ובטחון. אני אינני מאמץ רואה בזה ענין בטחוני דוקא. סיעת מפ"ם איננה דורשת, למשל, שמצב הערבים במשולש יהיה יותר טוב מאשר מצב היהודים. סיעת מפ"ם דורשת שיון, ואין זה קשור עם ענינים בטחוניים. אולם במידה שישנם ניסוקים בטחוניים שקולים, לא תכטיסיים לשימוש ברעה, אלא ניסוקים בטחוניים שקולים - הרי אלה הן שאלות שאין בהן חילוקי דעות. אולם אני רוצה לקבוע שמפעם לפעם אנו מעוררים שאלות ומקבלים עליהן תשובות אשר מתעלמות באופן מוחלט מן האמת, למשל, בענין מכירת התוצרת הערבית מן המשולש. אנו יודעים בבירור כי סוכר את התוצרת - ישנה חברה סונדופוליסטית "שפי". והאם ישנם כגון איזה שהם ניסוקים בטחוניים? זוהי שאלה של שיון, של שו"י זכויות לאזרחים במדינה. דק אתמול נספרו לנו שתי תשובות לשאלות, שהן אינן מתאימות למציאות. ולפיכך אני חושב שאין כל יסוד להעביר את השאלות האלה לוועדת לעניני חוץ ובטחון.

אני סוכר גם לציין, שלו היו קבוצות אחר קובעים ועדה מיוחדת לבעיות הערבים - אפשר היה עוד לקבל זאת. אבל עצם הדבר שרוצים את בעיית האזרחים הערבים להעביר לוועדת חוץ ובטחון - יש בזה מסום פגיעה. האם יש רק בעיות של חוץ ובטחון לגבי האזרחים הערבים?

אני מציע, איפוא, להעביר את הבעיה הזו לדיון בוועדת הפנים. אם הצעתנו לא תתקבל, אני מבקש אפשרות להצביע בעד הצעתו של א. סוזר - להעביר לוועדה מסומפת של ועדת הפנים וועדת החוקה, כי גם זוהי הצעה שאינני מתנגד לה.

א. סוזר: אני מצטרף לאני סוזר את הצעתו.

הישיבה ננעלה בשעה 11.00

לדגלי הללויתנו של ד"ר סרדכי עליאש